

Π Ρ Ο Τ Ο Ι Ο

ΕΥΣΕΒΕΣΙ ΚΑΙ ΟΡΘΟΔΟΞΟΙΣ

Χριστιανοῖς τοῖς ἐντοξομῆροις τῆ παρούσῃ Ἰσορικῇ βίβλῳ,
Ἀπόστολος ὁ Τριγαράς ὑγίαν καὶ δύτυχιαν
Χριστῶ τῶ θεῶ.

Π Ὁφέλεια τῆς Ἰσορίας εἶναι πολλὴ καὶ μεγάλη, κατ' ἀλήθειαν. ἐπειδὴ μὲ ταῖς Ἰσορίαις μαθαίνομεν πῶς τὰ ἥθημας νὰ σολίζωμεν, πῶς τὰ σπήματα νὰ οἰκονομεῖμεν, κάσρα καὶ κόσμον πῶς νὰ κυβερνεῖμεν, ἀνδρῶμεν. νὰ ἀρέσωμεν τῶ θεῶ ὁ ποῦ τὰ ἀγάπα καὶ τὰ ζητᾷ αὐτὰ ὁ πῆ λέγω. βλέπομεν μέσα εἰς τὰς Ἰσορίας πῶς ἐκυβερνήθησαν αἱ παλαιαὶ Μοναρχίαι καὶ Ἀριστοκρατίαι, πῶς οἱ οἰκοδεσπόται ὠκονόμησαν τὰ σπήματα, πῶς πολλοὶ ἀνθρώποι ἐκατάστησαν τὰ ἥθητους, καὶ τὴ τέλος ἔδωκε καθεῖθενας φανερόν εἶναι ὅτι καθ' ἀνθρώπος κατὰ τὴν γνώμην καὶ ποροίρῃσιν ὁ πῆ ἔχει, τοῖς τέλος τῆ δίδει καὶ ὁ θεός. Ἐὰν τὴτο πολλὰς μοναρχίαις ἀπὸ μικραῖς ἀυξήθησαν εἰς μεγαλοπότητα, καὶ πάλιν παλαιαῖς ἀπὸ μεγαλίας ὁ πῆ ἦτον κατῶθησαν εἰς μικρότητα. μάλιστα καὶ ἐξολοθρεύθησαν παντελῶς, ἔζη οἰκονομίαι, ἔζη ἀνθρώποι μορικοὶ ἠλθασιν εἰς μεγάλας μεταβολὰς κατὰ τὴν δικαιοκρίσιαν τῆ θεῶ. ταῦτα ὅλα ἐλέπονται τα οἱ φρόνιμοι γραμμεῖα εἰς τὰ Ἰσορικά βιβλία, βαίεσι γινώσιν εἰς τὸ κεφάλιντες, καὶ σωφρονίζονται. καὶ τὰ μεν κακὰ φάσησι, φοβέμενοι νὰ μὴ παθῃσι καὶ αὐτοὶ ὅσα ἔπαθον ἐκεῖνοι ὁ πῆ κακὰ ἐκυβερνήθησαν. τὰ καλὰ πάλιν τὰ μιμῆνται θελοντες νὰ ἔυρωσι καὶ αὐτοὶ χάριν σιμα εἰς τὸν θεόν, καθως ἐκεῖνοι ὁ ποῦ ἐκυβερνήθησαν καλὰ εὔρηκαν αὐτὴ εἶναι ἡ ὀφέλεια ὁ πῆ πέρνεσιν οἱ φρόνιμοι ἀπὸ τὰ Ἰσορικά βιβλία. Ἐὰν τὴτο πολλοὶ καὶ μεγάλοι διδάσκαλοι ἐβάλθησαν νὰ χεράσιν Ἰσορίας ὠφελιμωτάτας καὶ χησιμωτάτας εἰς ἔλως. ἀλλὰ ἐπειδὴ αἱ Ἰσορίαι ἐκείναι δεισκοῖται γραμμεῖα εἰς τὴν παλαιὰν τῆ Ἐλλῆων γλώτταν, τὴν ὅπῃαν δὲν καταλαμβάνουσιν ὅλοι οἱ σμικροὶ Ἐλλῆνες, ἠδέλθον ὁ μακαρίτης ἐκεῖνος καὶ ἱερώτατος Μητροπολίτης μονεμβασίας ὁ κύριος Δωρόθεος, νὰ συναῖξῃ ἀπὸ τῆς παλαιᾶς διδασκάλως, τὰς χησιμωτέρας Ἰσορίας καὶ πηλαμάς καὶ νεωτέρας ὁ ποῦ

πῶς ἐγένηκαν εἰς τὸν καιρὸν τὸν ἐδικόνας Ἐτῆ πατέρανας καὶ νὰ
 τὰ βάλλῃ εἰς τὴν ἀπολύτῃ γλῶσσαν, δεχὰ νὰ ἀφελῆνται, ἔχῃ μόνον
 οἱ περδαῖοι, ἀλλὰ καὶ οἱ ἀμαθεῖς. τὲτο τὸ Ἱστορικὸν βιβλίον τῆ μα-
 καρίτης ἐκείνου Δωροθεοῦ κατὰ πᾶσαν θείαν φρόνησιν ἤλθεν εἰς τὰ
 χεῖρα τῆ ἐυμακαρία τῆ μνήμη χυμομύμε λαμφοτάτης Ἐ χυνοιο-
 τάτη κυρία Ζώτου τῆ τζιγαρά, τῆ ἐμὲ γνησίου ὁ μοπατρίστε καὶ ὁ
 μομητρίε ἀδελφῆ. ὅς δεχὰ τὴν ἀκραν αὐτῆ σιώεσιν, καὶ ἄλλας πολ-
 λαὶ ἀρετάς ὅπως εἶχε Ἀξίως ἐκλεχθεῖς καὶ γέγονε γαμβρὸς Ἐ φρω
 τωσαθαρῖος τῆ γαλλωτάτη Πειργίτου κυρίου κυρίου Πέτρου
 Βοϊβόδα ἀδελφῆ παπῆς μελδοβλαχίας καὶ ἔξης, πολλῶν ἄλλων
 φροκρεθῆς. ὅς καὶ ἄπασαν αὐτῆ τὴν ζωὴν δι' ἑσβῶς καὶ δι' λαβῶς
 διετέλεσεν. εἶτα ἔξ ἐκείνης κατέλιπεν εἰς ἐμῆρα. τὸ ποῖον δὲ ἠθέ-
 λησαν αὐτὸ ἔχω φυλαγμύρον καὶ κλησιμύρον, δεχὰ νὰ κλυ φραφθο-
 νερός Ἐ φίλαυτος πῶς δὲν ἀγαπῶν ἀ ἀφελήθῃσι καὶ ἄλλοι, καὶ δεχὰ
 τὲτο φυλατῶ τὸ καλὸν μόνον δεχὰ λόγουμε. Ἡ ἔδελισα λοιπὸν νὰ
 τὸ τυπῶσω μετ' ἔξοδον ἐδικλῆμου, καὶ νὰ τὸ ἐκβάλω ἔξω εἰς τὸ
 φῶς. δεχὰ νὰ τὸ δόπολαύσοι μικροὶ καὶ μεγάλοι, ὅσοι ἀγαποῦσι τὸ
 συμφέροντες. Τὲτο τὸ Ἱστορικὸν βιβλίον περιέχει πολλὰς Ἱστορίας
 καθὼς τὸ φροεῖπα φαραπάνω, καὶ παλαιὰς καὶ μεταχρυσῆρας,
 ἀρχεται ἀποκρίτως κόσμῳ (ἀν καλὰ καὶ μετ' πολλὰ σῴω-ψιν καὶ
 ὀλιγολογία) καὶ καταντὸ μέχρι τῆς βσιλείας τῆ μακαρίτη Κων-
 σαντίνε τῆ παλαιολόγου, τῆ ἐσχάτου βασιλείας τῆ ρωμαίων. ὁ
 μοίως καὶ Ἱστορίας τῆ ἀγιωτάτων Πατριαρχῶν καὶ μακαριωπέτων,
 ὁ πῶς ἐπατριαρχῶσαν εἰς τὸν Ἀποσολικὸν θρόνον τῆς Κωνσταντι-
 νουπόλεως. ἀκομὲ περιέχει Ἱστορίας πολλῶν Κεσαρῶν καὶ Παπιδῶν
 τῆς παλαιᾶς ρώμης. ἐτι φρεῖ τῆς λαμφορας Ἐ φρεῖφικῆς Βενετίας,
 Ἱποτε αὐτὴ ἐκτίθη, καὶ ποῖοι δέκες ἄρισται. διηγήται τὴν Ἱστορίαν
 τῆς σιωδῆ ὁ πῶς ἐγένηκεν εἰς τὴν φλωρεντίαν, πῶς ὁ βασιλεὺς τῆ
 ρωμαίων ἐκαταδεχῆκε νὰ ὑπάγῃ ἐκεῖ μετ' τὸν Πατριαρχῆν καὶ με-
 ἄλλης ἀρχιερεῖς καὶ πῶς δὲν ἐκατόρθωσαν τίποτες ἀλλὰ ἐσφρα-
 κανὸ πίσω μετ' ἐμεγαλλῆν ζηνίαν. διηγήται τὴν ἀίμαλασίαν τῆς
 Κωνσταντινουπόλεως ἀπο τῶν ἀγαρῶν. ἀναφέρει κατ' ὄνομα τοὺς
 βασιλεῖς τῶν ἀγαρῶν καὶ τὶ πολέμους ἔκαμαν καὶ ποῖα κᾶσρη
 ἐπῆραν. Ἀκομὲ περιέχει κατιναὶ χριστικῆς αἰ ὁποῖοι χριστιμοὶ λέ-
 γουσι τινὲς πῶς ἐρέθησαν εἰς τὸ μνήμα τῆ ἀγίας καὶ μεγάλης Κων-
 σαντίνε τῆ φράτου ἐν χριστιανοῖς βασιλείας. καὶ τῆς ἔξῆγησεν ὁ σοφώτατος

φώτατος

φώτατος εκείνος κύριος Γεώργιος ὁ χολαφίος ὁ πῦ ἐγγίηκε, φεῖτος
 Πατριάρχης μετὰ τῆν αἰχμαλωσίαν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ
 ὠνομάσθηκε χυάδιος, ταῦτα καὶ ἄλλα πολλὰ ἀξιόλογα φεράγμα
 τα περιέχει ἡ παρῆσο βίβλος, τιμώτατοι καὶ θεοχαρίτωτοι χριστιαν
 νοί, τὰ ὁποῖα ὡσοὶ τὰ ἀγαθῶσκεσι καὶ ὅσοι τα ἀκούεσι, πέρνεσι με
 γάλῳ χαρῇ καὶ ἀφέλειαν. Συμβελιύω λοιπὸν παῖτας τῆς Ἑλλη
 νας καὶ ὀρθοδόξου χριστιανῆς (Ἑλλῆνας ἀπὸ τὸ γένος, καὶ ὀρθοδόξου
 χριστιανῆς ἀπὸ τῆν πίστιν) νὰ μὴ λυπηθῆν ὀλίγω ἔξοδον νὰ ἀγορά
 σεν τὸ τὸ βιβλίον ὅπ καθὼς ἔνας φεραγματῆς νὰ ἤθελεν εἶρη
 εἶνα πολύτιμον λιθαρίον ἀξιὸν χιλίων χρυσῶν, καὶ νὰ πωλήται δὲ
 δῖκα χρυσῶ, ἀλλ' ὅταν ἤθελεν ἀγοράσει τὸ πετραδίον ἐκεῖνο καὶ θε
 φρόνιμος ἤθελε γιλάσει ἐκεῖνον τὸν πραγματῶτῆ, καὶ ἐκεῖνος
 αἰτέτε πολλὰ ἤθελε ματακληθῆ ἴσπερον, τὰ ὅμοια θέλει παθη καὶ
 ἐκεῖνος ὁ πῦ δὲν θελεῖ ἀγοράσει τὸ τὸ βιβλίον ὅταν τὸ εἶρη, τὸ ὁ
 πῖς τὸ μὲν τιμῆμα εἶνα πολλὰ ὀλίγον, ἄλλα ἡ ἀξίασε εἶνα πολ
 λὴ καὶ μεγάλη δὲ τι διγῶντας πλάσι ἑ δὲ φόρος ὑποδοσεῖς, καὶ
 ἀκούιτας ἀρχας καὶ τὰ τέλη καθεμίας ὑποδοσεῖς, διδεδείδῃσι τῶ
 φρόνιμον ἀνθρώπον, ποῖα πράγματα νὰ μεταχειρῆσῃν, καὶ ποῖα νὰ
 φεῖγῃσι πῶς νὰ κυβερνῆνται μετὰ τῆς μικρῆτερες τῶν καὶ πῶς μετὰ τῆς
 μεγαλτερες τῶν. ποτε εἶνα καιρὸς δὲ εἶνα πράγμα καὶ ποτε εἶνα
 καιρὸς δὲ ἄλλο, πῶς νὰ με μετα χειρῆσῃται κανένα πράγμα
 χαρῆς συνβελῆς, καὶ μετὰ ποῖους ἀνθρώπους νὰ συμβελιούνται ὅταν
 θελουσι νὰ μεταχειρῆσῃσι καθελογῆς ὑποδοση, ἀλλ' ἀπαῶσι νὰ
 ἔχῃσι τιμῆν καὶ δεξασιμῶ εἰς τὸν θεόν. τοιαῦτα καλά διώνονται
 νὰ συλλέξῃσι οἱ φρόνιμοι ἀπὸ τῆς παρῆσης ἴσοεικῆς βίβλου. καὶ
 ὅταν τῆν ἀγαθῶσῃσι μετὰ ἐπιτέλειαν ποτε θελουσι τὰ γνωρίσει.
 τῶ ὁποῖων ἀρχομα πᾶσαι φρόνησι καὶ συνῆσι ἐν κύριῳ Ἰησοῦ
 Χριστῶ τῶ εἰς τῆς ὑπαρχίας τελεῶδος τῶ θεοῦ ἀνθρώπων καὶ μόνῳ σω
 τῆρ ἡ μῦθ.

Ἀπὸ Βενετίας. Κατὰ τὸ ἀχλά. τῆς ἡμῶσ σωτηρίας ἔπος
 Γαινοαρίωγ.

Ἀπίστολος Τζηγαράς ἐκ πόλεως Γεωργίου.

